The Best of Willie Attard
Fl-Okkażjoni t'Għeluq il-52 Sena minn Mewtu

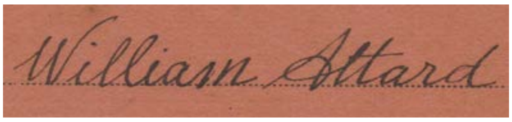

Astratt: Bħala wieħed li nħobb nirriċerka fuq ħajjet u ħidmet is-surmast Willie Attard, ma jistax jonqos li dis-sena ma nkellimkomx fuq ix-xogħlijiet li kellhom jindaqqew fil-medley 'The Best of Willie Attard' waqt il-kunċert li kellu jsir sentejn ilu fl-okkażjoni tal-50 anniversarju minn mewtu li ġrat fit-3 ta' Marzu, 1970, fl-età ta' kważi 71 sena, peress li huwa twieled fil-11 ta' Mejju, 1899. Dal-medley kien jikkomprendi siltiet minn seba' xogħlijiet oriġinali għall-banda mill-pinna tiegħu ta' bejn l-1928 u l-1956, li jvarjaw minn sempliċi marċi brijużi u ieħor funebri, għal bċejjeċ aktar impenjattivi, bħalm'huma d-'Danza Orientale', il-fantasija melodika 'Cuor d'Artista', u l-iScherzo 'I Due Amici', għal dwett bejn żewġ solisti u banda. Magħhom inżidu wkoll il-marcia religiosa 'Reġina tal-Paċi'. F'dal-artiklu se nitkellmu wkoll fuq l-element Marjan f'xogħlijietu, aktar u aktar peress li hu kien surmast ta' żewġ baned fejn jiġu ċċelebrati l-festa f'ġieħ il-Madonna, dik ta' Marija Bambina fil-Mellieħa u l-Assunta fir-Rabat, Għawdex. Nižżi ħajr lil Kaptan Mro Twanny Attard talli għoġbu jgħaddili l-partituri biex stajt ninseġ dal-artiklu.

Kliem muftieħ: Mellieħa, Mro Willie Attard, marċ brijuż, 'Cuor d'Artista' – Fantasia melodica (1928); 'I Due Amici – Scherzo (1948); 'Mater Dolorosa' – Marcia funebre (1952); 'Il-Famuża Koppla' – Marċ brijuż (1956); 'Danza Orientale'; 'Willard' – Marċ brijuż (1950); 'Reġina tal-Paċi' – Marcia religiosa (1956); University of Malta 'Ġ.F. Abela' Junior College, Għaqda Każini tal-Banda, Soċjetà Mużikali 'San Ġużepp' (Ħamrun), Società Filarmonica 'La Vittoria' (Mellieħa), Soċjetà Filarmonika 'Leone' (Victoria, Għawdex)

L-awtur flimkien ma' Twanny, iben Mro Willie Attard

L-għażla ta' wħud mill-aqwa xogħlijiet ta' Mro Willie Attard (1899-1970) saret minn ibnu Twanny stess, li min-naħa tiegħu ried li jitgħaqqdu f'medley wieħed. Għal dal-għan, huwa stedinni – xi ħaġa li jiena lqajt b'qalbi kollha li nagħmel volontarjament – biex indaħħal il-mużika magħżula minnu fil-kopjuter biex din tkun tista' tindaqq mill-banda 'La Vittoria' waqt il-programm li kellu jsir ad unur missieru, fl-okkażjoni fuq imsemmija. F'dal-artiklu jien se nkun qed nitkellem dwarhom skont kif kellhom jinstemgħu wara xulxin fil-medley. Fejn kien hemm bżonn, żidt xi partijiet biex kull bandist seta' jippartecipa fihom b'mod ugwali peress li xi partituri huma għall-banda sinfonika u oħrajn xi ftit jew wisq ridotti. Hawn taħt hija t-tabella tas-seba' bċejjeċ mużikali li se nitkellmu fuqhom:

	Data	Isem	Ġeneru
1	1928	Cuor d'Artista	Fantasia melodica
2	1948	I Due Amici	Scherzo
3	1952	Mater Dolorosa	Marcia funebre
4	1956	Il-Famuża Koppla	Marċ brijuż
5	?	Danza Orientale	Mużika ballabbli
6	1950	Willard	Marċ brijuż
7	1956	Reġina tal-Paċi	Marcia religiosa

L-element Marjan fix-xogħlijiet ta' Mro Willie Attard: Li das-surmast kien devot ħafna tal-Madonna jidher ċar mill-kompożizzjonijiet mużikali tiegħu, fosthom l-Innu l-Kbir 'A Maria Vergine' (1945) għall-banda Melliħija 'La Vittoria', versi tal-Avukat Ġorġ Zammit (1908-90). Dal-innu f'forma ta' Kantata bil-vuċijiet iġib id-data tas-7 ta' Lulju 1945. Innu kbir ieħor huwa ddedikat lill-'Madonna tas-Sokkors' (1946), Kerċem, Għawdex, eżegwit għall-ewwel darba f'Lulju tal-1946 fl-okkażjoni tal-100 sena mit-tqegħid tal-ewwel ġebla tal-Parroċċa. Dal-innu għandu versi tal-poeta Għawdxi, Giuseppe Serafin Cutajar (1906-72), kif għandu wkoll l-ieħor li jġib l-isem ta' 'Alla B.V. Assunta in Cielo', li ndaqq għall-ewwel darba fiż-Żebbuġ, Għawdex, fil-festa ta' Sta Marija t'Awwissu tal-1949. L-istess innu kien indaqq f'Mejju tal-1951 waqt programm mużikali fi Pjazza Savina li kien sar bħala parti mill-festa djoċesana b'tifkira tal-proklamazzjoni tad-domma tal-Assunta. Nhar il-festa tal-Assunta tal-1954 ukoll, iddikjarata bħala s-sena Marjana minn Papa Piju XII, il-Papa tad-Domma tal-Assunta, il-banda 'Leone' wettqet programm li fih indaqq il-*marcia corale* 'Inno a Maria', pinna tal-istess surmast.

Mro Willie Attard (1899-1970) ta' mezza età

Ma' dawn wieħed jista' jżid diversi innijiet għall-Banda 'Leone', fosthom l-innu-marċ 'Ferriħija Jdoqqu l-Qniepen', li żżanżan fil-festa ta' Santa Marija tal-1946, u li skont Bezzina[1]: 'L-Innu rnexxa ħafna u l-partitarji tal-Ljun jafu jkantawh mal-banda bl-amment.' Il-kliem huma tal-Kav. Koli Apap (1921-89) – li kien segretarju tal-British Institute f'Għawdex (1946-50) – u li minn vrusu jista' jingħadd bħala wieħed Marjan. L-istess fil-każ tal-innu-marċ l-ieħor, 'Ifraħ, Ifraħ, Belt tas-Sema', li żżanżan għall-festa ta' Santa Marija tal-1947 peress li f'dik is-sena inzerta ħabat anniversarju doppju: għeluq il-50 sena mill-miġja tal-istatwa ta' Santa Marija minn Ruma, u minn meta is-Soċjetà ngħatat formalment l-organizzazzjoni tal-festi esterni tal-Assunta. Il-versi huma ta' Giuseppe Serafin Cutajar, u li skont Bezzina[2]: għadhom jitkantaw minn dawk kollha midħla tal-Ljun sal-lum.' Insemmu wkoll il-marċ reliġjuż, 'Reġina tal-Paċi', għall-istess banda, datat l-10 ta' Mejju 1956, u li dwaru se nitkellmu aktar tard fl-istess artiklu.

Kif wieħed jista' jinnota minn dan kollu, tnejn mill-baned li Mro Willie Attard kien imexxi kienu proprju 'La Vittoria' tal-Mellieħa, fejn tiġi ċċelebrata l-festa ta' Marija Bambina, u l-'Leone' t'Għawdex, li f'idejha għandha l-festi ta' barra tal-Assunta. Għaldaqstant, ma setax jonqos li ħafna minn xogħlijietu huma marbutin ma' dal-festi, anki jekk skont ibnu Twanny, kellu devozzjoni kbira wkoll lejn San Ġużepp. Infatti, iż-żewġ baned l-oħra li hu mexxa kienu dik Żebbuġija 'De Rohan' u l-oħra Ġużeppina Ħamruniża.

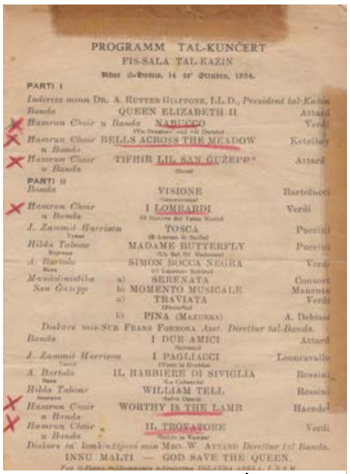
PROGRAMM TAL-KUNĊERT
FIS-SALA TAL-KAŻIN
[illegible], 14 ta' Ottubru, 1954.

PARTI I

Indirizz minn Dr. A. Rutter Giappone, LL.D., President tal-Każin

Banda	QUEEN ELIZABETH II	Attard
Ħamrun Choir u Banda	NABUCCO	Verdi
Ħamrun Choir u Banda	BELLS ACROSS THE MEADOW	Ketelbey
Ħamrun Choir u Banda	TIFĦIR LIL SAN ĠUŻEPP	Attard

PARTI II

Banda	VISIONE	Bartolucci
Ħamrun Choir u Banda	I LOMBARDI	Verdi
J. Zammit Harrison	TOSCA	Puccini
Hilda Tabone	MADAME BUTTERFLY	Puccini
A. Bartolo	SIMON BOCCA NEGRA	Verdi
Mandolinistika San Ġużepp	a) SERENATA	Consort
	b) MOMENTO MUSICALE	Manente
	a) TRAVIATA	Verdi
	b) PINA (Mazurka)	A. Debono

Diskors mis-Sur Frans Formosa Ass. Direttur tal-Banda.

Banda	I DUE AMICI	Attard
J. Zammit Harrison	I PAGLIACCI	Leoncavallo
A. Bartolo	IL BARBIERE DI SIVIGLIA	Rossini
Hilda Tabone	WILLIAM TELL	Rossini
Ħamrun Choir u Banda	WORTHY IS THE LAMB	Haendel
Ħamrun Choir u Banda	IL TROVATORE	Verdi

Diskors ta' konklużjoni min Mro. W. Attard Direttur tal-Banda.
INNU MALTI — GOD SAVE THE QUEEN.

Parti mill-programm tal-Ġublew tal-Fidda ta' Mro Willie Attard

Cuor d'Artista - Fantasia Melodica: Dwar dax-xogħol bikri ta' Mro Willie Attard, fl-2016 kont ktibt artiklu twil u dettaljat ħafna fil-ktieb tal-festa tal-banda 'La Vittorja', pp.154-6; liema xogħol kien rebbħu l-gran diploma u salib tad-deheb f'konkors mużikali internazzjonali, imniedi mill-uffiċċju mużikali 'Nicola Salsano' ta' Nocera Inferiore, qrib il-belt ta' Napli fl-1928. Id-diploma ta' dar-rebħ tinsab imdendla f'inkawtru ġol-każin ta' banda Ġużeppina Ħamruniża.

Scherzo: 'I Due Amici' – Duetto per Quartino in Mi*b* e Clarino in Si*b*. Skont il-Kaptan Mro Twannie Attard, iben il-kompożitur: 'dil-kompożizzjoni nkitbet fl-1948 (sena wara ċelebrazzjonijiet tal-400 sena mit-twelid ta' San Gejtanu), u ndaqqet għall-ewwel darba mill-banda Ġużeppina Ħamruniż. (Sfortunatament, Twanny ma jgħidx min kienu s-solisti.) Fl-istess nota hu jgħid li: 'Dil-kompożizzjoni ġiet

[1] 'Santa Marija: 50 Sena l-Katidral 1956-2006' (Rabat/Gozo, Parroċċa tal-Katidral, 2006), p.75.
[2] Idem, p.81.

traskurata mill-istess Soċjetà, tant li kellu jinstrumentaha mill-ġdid, wara li nstab nukleju sparpaljat ta' xi partijiet; liema xogħol sar fuq inizjattiva tal-istess iben il-kompożitur.'

Id-dwett bejn il-kwartin[3] u l-klarinett bħala solisti u l-banda kien indaqq fit-tieni parti tal-kunċert grandjuż li kien sar fl-okkażjoni tal-Ġublew tal-Fidda ta' Mro Willie Attard bħala surmast direttur tal-banda Ġużeppina Ħamruniża li sar fis-sala tal-Każin il-Ħamis, 14 t'Ottubru, 1954. Fih kien indaqq ukoll għall-ewwel darba l-'Innu Tifħir lil San Ġużepp – fl-Agunija u fil-Glorja', kompożizzjoni tal-istess surmast. Ta' min jgħid hawnhekk, li ta' seba' snin Willie diġà kien ħareġ idoqq għall-ewwel darba bil-kwartin ma' dil-banda, wara li tħarreġ fil-prattika tal-istrument ma' Mro Anton Miruzzi (1867-1944). Kien biss meta ngħaqad mal-banda tal-K.O.M.R. t'14-il sena li beda jdoqq il-klarinett, u aktar tard is-sassofonu mal-banda 'La Valette', li tiegħu jingħad li kien professur. Tant hu hekk, li hu kien daqq solo f'biċċa xogħol tas-surmast direttur Mro Cardenio Botti (1890-1973) waqt programm bandistiku li kien sar mill-banda msemmija fl-10 ta' Jannar, 1926. Willie kien jifforma parti wkoll minn dil-Banda meta telgħu l-Italja u kisbu r-rebħ tal-konkors internazzjonali ta' Como.

Mro Attard jidderieġi 'l banda 'La Vittoria' tal-Mellieħa

L-imgħallem tiegħu, Mro Antonio Miruzzi, ukoll kien kiteb xi ħaġa simili għal daż-żewġ strumenti tal-injam, il-kapriċċ 'I Due Birichini' (Iż-Żewġ Brikkuni), u jista' jagħti l-każ li Attard kien influwenzat minn dax-xogħol, jew aktar minn hekk, ġieli daqq fih bħala wieħed miż-żewġ solisti. Iżda dan ma kienx l-uniku xogħol ta' Miruzzi. Ngħidu aħna, għall-banda Filarmonica Melitensis 'La Valette', imwaqqfa mill-Maltin ta' Tuneż, kien ikkompona l-'Cavatina[4] nell'Opra "Attila", variata per Clarinetto Si*b*', bid-data tat-28 ta' Ġunju, 1895. Dax-xogħol ta' Miruzzi hu bbażat fuq silta meħuda mill-opra *Attila* ta' Giuseppe Verdi (1813-1901), opra fi prologu u tlitt atti, fuq librett ta' Temistocle Solera (1815-78).

It-tabella t'hawn taħt turi fid-dettall kif inhu mqassam l-iScherzo 'I Due Amici', fejn għandek mhux anqas minn 13-il taqsima, immarkati skont l-ittri tal-prova li nsibu fl-partitura. Fit-tieni kolonna nsibu l-għadd ta' battuti li hemm f'kull waħda minnhom, segwita minn oħra li tindika t-temp bit-Taljan, li aktar minn sempliċi ġiri, huwa turija t'espressjoni wkoll, kif insibu f'xogħlijiet klassiċi ta' xeħta romantika. Ir-raba' kolonna turina, li għalkemm it-tonalità ġenerali hija dik in Mi*b* Maġġuri, ħafna mill-passaġġi li jiġu wara l-introduzzjoni jimmodulaw lejn kjavi ġirien tagħha, u huwa biss fl-aħħar ħames ittri (G-K) li terġa' tmur lura. L-aħħar kolonna tagħti deskrizzjoni ta' kull passaġġ fiex jikkonsisti. Ix-xogħol kollu huwa desritt bħala skerz, li fil-mużika jindika wieħed qasir u ta' natura ċajtiera, u li nsibuh imħaddem għall-ewwel darba fix-xogħlijiet Beethovenjani, u minn kompożituri oħrajn li ġew warajh, fosthom Chopin, li kiteb erbgħa minnhom għall-pjanu:

Scherzo: 'I Due Amici' – Duetto per Quartino in Mi*b* e Clarino in Si*b*				
Taqsima	Battuti	Temp	Tonalità	Deskrizzjoni
a	001-014	?[5]	Mi*b* Maġġuri	Introduzzjoni
b	015-021	*Un Poco Meno*		
A	022-032	*Imo Tempo*		Episodju 1

[3] Il-kwartin jiġi ħu ż-żgħir tal-klarinett, bl-istess mod bħalma l-ottavin jiġi mill-flawt, u għaldaqstant, leħnu hu irqaq u aktar penetranti. Kemm il-klarinett, kif ukoll il-kwartin, jittrasponu, jiġifieri n-noti li jdoqqu jinstemgħu differenti minn dawk miktubin. U bilħaqq, l-isem ta' dal-istrument m'għandu x'jaqsam xejn ma' xi kwart tin, dak il-frott artab b'qoxra ħarxa ħadrani bil-vjola mlaħħam li jikber kullimkien.

[4] Arja operistika ta' natura qasira u sempliċi.

[5] Fil-partitura mhux imniżżel.

B	033-051	*Andante Mosso*	La*b* Maġġuri	Arjetta
C	052-068	*Allegro Giusto*		Kapriċċ żgħir
D	069-076	*Allegro*	Fa Maġġuri	Assjem
E	077-087	*Largo*	Si*b* Maġġuri	Arja (parti a) + kadenza 1
F	088-099	*Allegro Moderato Assai*		Arja (parti b) + kadenza 2
G	100-108	*Largo come prima*	Mi*b* Maġġuri	Arja (parti a) + kadenza 1
H	109-119	*Allegro Moderato Assai*		Arja (parti b) + kadenza 2
I	120-135	*Un Poco Più Mosso*		Episodju 2
J	136-144	*Allegro Vivo*		Assjem
K	145-179	*Tempo di Mazurka*		Final allegruż

Fil-qosor kemm jista' jkun, fl-introduzzjoni, is-solisti jidħlu jdoqqu mill-ewwel fl-unisonu, u jibqgħu sejrin hekk anki f'taqsima A, li hija waħda episodika peress li ma fihiex materjal tematiku, imma li jagħti ħjiel skerzuż. F'B jonqos it-temp, fejn is-solisti jaqsmu l-arjetta bejniethom – silta li normalment titkanta f'xi opra, u li f'dal-każ hi waħda żgħira. Taqsima C hija kkaratterizzata mis-semikromi, nofshom legati u oħrajn stakkati, min-naħa tas-solista fl-unisonu, fi stil kapriċċjuż –tip ta' mużika ħafifa u fuq tagħha. Il-kelma 'assjem' f'taqsima D tfisser li l-banda sħiħa qiegħda ddoqq f'daqqa u bil-qawwi, f'dak li aħna nsibuh bħala orchestral *tutti*, filwaqt li s-solisti jmorru għal waqt ta' mistrieħ. Dal-passaġġ fi stil ta' fanfarra mhux wieħed tematiku, u li jservi biss t'introduzzjoni għal taqsima E. Għall-medley ittieħdu biss taqsimiet B u C.

E-F, it-tnejn in Si*b* Maġġuri, għandhom jittieħdu flimkien peress li bejniethom jiffurmaw solo twil fuq il-klarinett. L-arja hija maqsuma f'biċċtejn, fejn kull waħda tintemm b'kadenza li fiha tintwera l-ħila teknika tal-istrumentalist. F'xogħol bħalm'hu dan, dal-passaġġ hu ferm importanti peress li fih is-solist huwa mistenni li joħroġ l-espressjoni l-aktar għolja. G-H, ħlief għat-tonalità, huwa l-istess f'kollox bħal E-F, bid-differenza li did-darba l-arja tindaqq mill-kwartin. Fl-ittra I nsibu t-tieni episodju, bis-solisti jpaċpċu bejniethom bħal żewġt iħbieb. U b'hekk niġu għall-aħħar parti ta' dax-xogħol, dak li aħna nsejħulu l-gran final, fejn fl-introduzzjoni tiegħu tidħol il-banda fl-assjem, li min-naħa tagħha tbiddel il-burdata mil-lejl għan-nhar. Fl-aħħar taqsima, immarkat fit-temp ta' mażurka – żifna bejn polka u valz – is-sinjal ta' miżura saħansitra jeqleb għal wieħed triplu sempliċi, u fejn partijiet minnha huma replikati, u bil-volumi jeqilbu minn estrem għall-ieħor f'ħakka t'għajn. Bħas-soltu, l-aħħar battuti jservu ta' koda, fejn il-banda sħiħa tingħaqad mas-solisti f'ġirja waħda lejn tmiem li jħallik bla nifs.

Mater Dolorosa – Marcia Funebre: Ix-xogħol iġib id-data tal-4 ta' Marzu 1952 u li nkiteb il-Ħamrun. L-aħħar paġna tal-partitura hija awtografata u ġġib l-istess data ta' dik li hemm fil-frontispizju. Forsi waħda mir-raġunijiet il-għala Attard kiteb ftit marċi funebri huwa l-fatt li fil-Ħamrun, raħal twelidu, ma toħroġx il-purċissjoni tal-Ġimgħa l-Kbira, imma ssir biss il-festa devota tad-Duluri mingħajr daqq ta' trombi, kif ukoll il-pellegrinaġġ bl-istatwa mirakoluża tar-Redentur.

Biss, fost il-ftit li ħarġu mill-pinna tiegħu nsibu wieħed bl-isem ta' 'Alla Memoria di Francesco Portelli', ispirat mit-traġedja fatali ta' Ħondoq ir-Rummien. Nhar it-30 t'Ottubru 1948, luzzu li kien fi triqtu lejn Għawdex, inqabad f'maltempata u għereq, fejn 23 persuna tilfu ħajjithom, fosthom tmienja li kienu mix-Xewkija. In-niket li waqa' fuq raħalhom kien hekk kbir, li fit-3 ta' Novembru tal-istess sena sar funeral nazzjonali li fih daqqet il-banda 'Leone'. Dan għaliex, fost il-vittmi kien hemm bandist tal-post, Franġisku (Ċikku) Portelli. Mro Willie Attard kien ilu erba' snin imexxi 'l dil-Banda Għawdxija meta inkitbet dil-paġna sewda. Minbarra daż-żewġ marċi funebri,

tiegħu għandna wkoll erba' oħra: 'La Morte del Mio Padre'[6]; 'Lacrime e Fiori'; 'Stabat Mater'; u 'Venerdì Santo'.

It-tabella t'hawn taħt turi kif inhu mqassam dal-marċ, li ma fihx is-soltu introduzzjoni fil-bidu peress li din tinqabad fl-ewwel replika, u li tieħu mill-ewwel żewġ battuti tal-'Innu tal-Passjoni' bħala melodija tradizzjonali Maltija. Il-marċ jinbena fis-soltu forma binarja, fejn l-ewwel parti tikkomprendi tliet taqsimiet, ilkoll replikati. It-trio, min-naħa tiegħu, għandu fanfarra pjuttost twila bħala introduzzjoni. Fi tmiem it-tieni volta tiegħu, hemm immarkata 'Da Capo' (D.C.) li jfisser li l-marċ irid jerġa' jindaqq minn fuq nett. Nissuspetta iżda, li bħalma jiġri f'xogħlijiet klassiċi, il-passaġġi fl-ewwel taqsima ma jridux jiġu rreplikati biex il-marċ ma jtulx iżżejjed. F'dal każ, it-trio jista' jirreplika ruħu peress li qsajjar, u mat-tieni darba jmur fit-tielet volta biex jagħlaq biha. Il-marċ huwa in Si*b* Minuri, tonalità komda ħafna għall-banda, u li dlonk tfakkarna fil-marċ l-ieħor ta' Chopin fl-istess kjavi.

Marcia Funebre: Mater Dolorosa (1952)			
Taqsima	Battuti	Tonalità	Deskrizzjoni
A	00^4-18 [19^2]	Si*b* Minuri	L-ewwel replika
B	193-27 [28]		It-tieni replika
C	29-36	Re*b* Maġġuri	It-tielet replika
Trio	37-41^3		Introduzzjoni
	41^4-57 [58]	Si*b* Minuri	Replika

Frontispizju tal-partitura tal-marċ funebri 'Mater

Għad li taqsima A fiha 18-il battuta, it-tnejn tal-bidu huma biss introduzzjoni, filwaqt li l-bqija tagħhom jiffurmaw sentenza ta' 16, imqassma f'żewġ partijiet indaqs. Fl-ewwel nofs, klarinetti u althorns idoqqu l-melodija, bil-kurunetti jingħaqdu magħhom nofs triq. Fit-tieni parti l-mużika tibda tiela' permezz ta' krexxend, filwaqt li r-ram jinseġ kontrapunt mimli semikromi. Dal-valuri qosra jibqgħu jippersistu fit-tieni replika (B), biż-żewġ naħat, injam u ram, iwieġbu 'l xulxin antifonalment. Dal-passaġġ jindaqq kollu bil-qawwi. Taqsima C toffri ċertu ħlewwa peress li tmur fil-kjavi maġġuri, fejn is-sentenza tinqasam f'biċċtejn, bit-tieni parti twieġeb l-istqarrija tal-oħra. Fit-triju terġa' l-kjavi tal-bidu, u bl-ewwel parti tiegħu bil-melodija fuq il-klarinetti u l-ewfonji, akkumpanjati bl-iskwilli min-naħa tal-istrumentini. Fit-tieni parti mbagħad, jidħol kulħadd, bis-soltu kontromelodija fuq ir-ram. Fil-medley nisimgħu biss it-triju.

Il-famuża koppla 1956

Il-Famuża Koppla – Marċ Brijuż: Għad li dal-marċ m'għandu l-ebda bżonn t'introduzzjoni mad-dilettanti tal-festi u l-marċi, għax jinsab tista' tgħid għand kull banda li hawn fil-gżejjer Maltin, fl-2016 kont ktibt artiklu twil ħafna fil-ktieb tal-festa tal-banda Ġużeppina Ħamruniża, pp.205-35, bl-isem ta' 'Il-Ġrajja tal-Famuża Koppla (60 Anniversarju)'. Dal-marċ kien ispirat direttament mid-diversi ġrajjiet li għaddew minnhom il-Ħamruniżi li wasslu għall-bini tal-koppla tal-knisja parrokkjali tal-Ħamrun, li ġiet proprju

[6] Dal-marċ funebri b'dal-isem jinsab fl-arkivju tal-banda 'San Filep' ta' Ħaż-Żebbuġ. Għad li minn ismu wieħed jista' jkollu xi forma ta' ħjiel ta' meta seta' nkiteb, mhux bilfors li Attard kien iddedikah tabilħaqq lil missieru Beneditt. Il-ħaġa stramba hi kif dal-marċ funebri spiċċa għand il-banda 'San Filep' meta Attard għamel xi żmien surmast direttur tal-banda 'De Rohan' bejn April u Awwissu tal-1932.

inawgurata nhar l-Għid il-festa liturġika ta' San Gejtanu, fis-7 t'Awwissu, 1956. F'Għawdex ukoll, dal-marċ hu magħruf bħala 'Il-Famuża Telgħa' mal-partitarju tal-Ljun. Fil-medley nisimgħu biss il-famuż triju tiegħu.

Danza Orientale: Minbarra l-marċi brijużi u funebri sbieħ li ħallielna Mro Willie Attard insibu wkoll mużika f'bosta ġeneri oħra, fosthom dik ballabbli, bħalma hi diż-żifna orjentali; f'liema stil mużikali kien iħobb jesperimenta ħafna. Waħda mis-serati li kont tellajt fis-sede tas-Soċjetà Ġużeppina Ħamruniża fit-3 ta' Marzu, 2014, kienet proprju f'ġieħu, fl-okkażjoni t'għeluq il-45 sena minn mewtu, u li għaliha attendew ħafna nies, fosthom uliedu bin-nisa tagħhom. Fl-istess serata, neputih, Dr Stephen Attard, daqq biċċtejn xogħol sbieħ fuq il-pjanu: il-'Fantasia in Re Minore' ta' Mozart u t-tielet movement (*Menuetto ed Allegro*) mis-Sonata Nru 7 in Re Maġġuri ta' Beethoven. Dal-pjanu kien jikkomponi fuqu nannuh, u kien ġie ddonat 'l-każin fejn kien surmast għal ħafna snin mill-familja Attard. Għal dil-okkażjoni jiena kont ikkomponejt ukoll 'Kartolina Ġużeppina: *Traumerei*' bħala omaġġ lilu, li ndaqqet għall-ewwel darba dakinhar stess minn grupp ta' mużiċisti mħarrġin sew, għall-akkumpanjament tal-pjanu.

L-attendenza numeruża li attendiet għas-serata f'ġieħ Mro Willie Attard

Dr. Stephen Attard qed idoqq fuq il-pjanu ta' nannuh

Fis-serata, li fiha id-'Danza Orientale' indaqqet sħiħa, kont iddiskrivejt ix-xogħol kif ġej: Il-mużika hi magħmula minn diversi taqsimiet aktarx irreplikati, b'karattur differenti minn xulxin, u kollha mħawrin tajjeb f'dawk li huma ritmi u melodiji ta' xeħta orjentali. Element li jispikka sew fih hu l-użu tal-istrumenti tal-perkussjoni, fosthom il-qniepen u t-tnajbar, li bil-ħoss uniku tagħhom jagħtuh laqta aktar senswali; tant li bla ma trid, il-mużika ġġiegħlek tqum u tiżfen magħha. Fil-medley imsemmi nisimgħu parti ġmielha minn dax-xogħol.

Willard – Marċ Brijuż: Dwaru ktibt f'ħafna tul fil-ktieb tal-festa ta' Marija Bambina tas-sena l-oħra, pp.141-3, maħruġ mill-Banda 'La Vittorja', fejn għidt li kien iżżanżan fil-festa ta' San Gejtanu, il-Ħamrun tal-1950 waqt programm mużikali ta' lejlet il-festa li dari kien isir ħdejn il-knisja parrokkjali. It-titlu tal-marċ ġabu minn ismu stess: **Will**(ie) + (Att)**ard**. Fil-medley jinstema' biss it-triju bir-replika miegħu.

Reġina tal-Paċi – Marcia Religiosa: Il-partitura hija awtografata u ġġib id-data tal-10 ta' Mejju 1956 (lejlet jum għeluq sninu, u sena qabel ma' ddimetta minn surmast taż-żewġ baned, dik Ħamruniża u l-oħra Melliħija, minħabba raġunijiet ta' saħħa). Il-marċ inkiteb espressament għall-banda 'Leone' t'Għawdex u huwa ddedikat lill-Madonna bħala s-Sultana tal-Paċi. Għall-anqas mill-partitura, wieħed ma jistax jgħid jekk tal-innu reliġjuż kinux sarulu xi versi biex jitkanta, u jekk iva, ta' min huma. Jista' jkun li dan inkiteb apposta f'xi waħda mill-okkażjonijiet marbutin mal-għoti tal-istatwa ta' Sta Marija 'l-Katidral fl-istess sena. Infatti, fit-29 t'April, il-vara ta' Sta Marija kienet telqet mill-każin għal Pjazza Savina, u minn hemm għall-Katidral, akkumpanjata minn daqq t'innijiet Marjani. Aktar tard fl-istess jum, il-banda 'Leone' kienet nisġet programm vokali-strumentali fi Pjazza t-Tokk taħt id-direzzjoni ta' Mro Willie Attard. Jidher li ċ-

Santa sabiħa bix-xbieha tar-Reġina tal-Paċi

ċelebrazzjonijiet baqgħu sejrin matul il-bqija tas-sena.

It-tabella t'hawn taħt turi t-taqsim tiegħu fis-soltu forma binarja, fejn l-ewwel parti jerġa' tieħu l-forma ternarja miż-żgħar peress li fiha tliet taqsimiet: introduzzjoni u żewġ passaġġi replikati, kollha b'tonalità għalihom. Għad li fil-partitura m'hemmx immarkat it-temp, wieħed jassumi li jrid jimxi bil-mod u devot kif jixraq 'il kull innu Marjan. F'dik li hija tonalità ġenerali, il-kompożitur esperimenta mhux ħażin peress li hi waħda progressiva, li tmur minn waħda għall-oħra, u ma tispiċċax fl-istess waħda li tkun bdiet fiha. L-innu jindaqq f'temp kwadruplu sempliċi.

Marcia Religiosa: Reġina tal-Paċi (1956)			
Taqsima	Battuti	Tonalità	Deskrizzjoni
A	01-08	Fa Maġġuri	Introduzzjoni
B	09-16 [17]	Fa Minuri	L-ewwel replika
Ċ	18-28	La*b* Maġġuri	It-tieni replika
Trio	28-29	Re*b* Maġġuri	Introduzzjoni
	30-59 [60]		Replika

Frontispizju tal-partitura tal-innu 'Reġina tal-Paċi'

Fil-qosor, fl-introduzzjoni (A) għandna sentenza ta' tmien battuti, imqassma f'erba' frażijiet, bl-istess forma melodika u disinn ritmiku. Fl-ewwel replika (B) il-mużika tmur fil-kjavi minuri, fejn il-melodija prinċipali hija msieħba minn waħda kontriha min-naħa tar-ram. Hija tibda bil-mod ħafna (*pianissimo*), u mbagħad tiftaħ ftit ftit il-volum min-nofs tas-sentenza 'l quddiem. Fit-tieni replika (Ċ), li hija l-itwal mit-tliet taqsimiet, għandha mill-istess ħjata omofonika tal-ewwel taqsima, fejn anki l-frażijiet jibnew bl-istess mod. Id-differenza qiegħda fl-akkumpanjament ġej min-naħa tal-korni u t-trumbuni, akkumpanjati wkoll mit-tanbur. Il-bummijiet fuq il-katuba u t-tifqigħ fuq il-pjatti jkomplu jżidu mad-drammatiċizzazzjoni ta' dal-passaġġ in La*b* li jrid jindaqq kollu bil-qawwi.

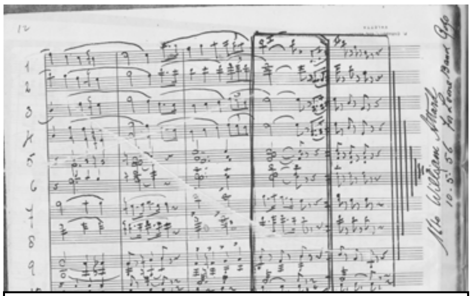
Paġna awtografata u datata 10 ta' Mejju, 1956

U b'hekk niġu għat-triju, li min-naħa tiegħu jiftaħ b'introduzzjoni qsajra ta' żewġ battuti fuq ir-ram fl-unisonu, akkumpanjat biss minn roll fuq il-katuba. Fih innifsu, it-triju, miktub fil-kjavi eleganti ta' Re*b* Maġġuri, u bil-frażijiet jibdew kollha *in aria*, għandu forma ternarja miż-żgħar, fejn fl-ewwel parti (b.30^4-43^3) toħroġ il-ħlewwa tal-melodija fir-reġistru medjan tal-klarinetti diviżi, fl-unisonu mal-kurunetti, filwaqt li r-ram jinseġ il-kontromelodija. Fit-tieni parti mbagħad (b.43^4-51^3), il-melodija prinċipali tmur għand ir-ram, bil-kumplament tal-banda takkumpanja b'ritmu stil l-overtura Franċiża. Fit-tielet u l-aħħar parti (b.51^4-59 [60]) terġa' l-melodija li kellna fil-bidu, jew aħjar, it-tkomplija tagħha, li twassal biex it-triju jirreplika ruħu. Minn dax-xogħol ħadna t-triju tiegħu biss għall-medley.

Dal-artiklu qed jitwassal lill-qarrejja Melliħin fl-okkażjoni tal-festa titulari ta' Marija Bambina li ta' kull sena tiġi solennement iċċelebrata f'dar-raħal, u fl-okkażjoni tat-52 anniversarju mill-mewt ta' Mro Willie Attard.

Errata corrige: Fl-artiklu tiegħi tas-sena l-oħra 'Il-Marċ Willard tas-Surmast Willie Attard', pp.141-3, bi żvista niżżilt is-sena 1895 minflok 1899 bħala d-data ta' twelidu.

Aktar artikli mill-istess awtur jinsabu fuq OAR@UoM (https://www.um.edu.mt/library/oar/)